

Prima instanță: Judecătoria Sîngerei (jud. I. Malcoci)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. Iu. Grosu, A. Corcenco, A. Ciobanu)

DECIZIE

06 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Svetlana Filincova
Mariana Pitic
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de către Botnari Alexandra,
cu participarea recurentei Botnari Alexandra, a reprezentantului Primăriei or.
Sîngerei – Afanasiev Galina, în baza procurii nr. 25 din 28.11.2017 și a
reprezentantului Agenției Servicii Publice a RM – Șuparscaia Vera, în baza procurii
nr. 01/2035 din 12.10.2017,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Botnari Alexandra
împotriva Verei Milentiev privind înlăturarea obstacolelor în folosirea terenului,
încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 16 martie 2017 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 24 iunie 2016, Botnari Alexandra a înaintat cerere de chemare în judecată
împotriva Verei Milentiev solicitând înlăturarea obstacolelor la folosirea terenului cu
suprafața de 21,72 m², teren aferent casei de locuit, încasarea prejudiciului material
în mărime de 1000 lei, a prejudiciului moral în sumă de 2000 lei și a cheltuielilor de
judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, pe parcursul ultimelor 40 de ani reclamanta
locuiește în xxxxx, deținând cu drept de proprietate casa de locuit și terenul aferent cu
suprafața de 0,0813 ha conform titlului de autentificare a dreptului deținătorului de
teren înregistrat la OCT Sîngerei la 14.12.2000, cu nr. cadastral nr. xxxxx. Începînd
cu anul 2007, vecina sa, Milentiev Vera, din motive neîntemeiate consideră că
reclamanta i-a acaparat un sector din teren cu suprafața de 28,8 m², nefiind de acord
nici cu înscrierile din certificatele ce confirmă dreptul de proprietate asupra
terenurilor. În anul 2010, Milentiev Vera a tăiat 14 arbori de salcîm pe care i-a însușit

și și-a mutat gardul de delimitare a terenurilor, deposind reclamanta de o porțiune de teren cu suprafața de 21,72 m².

Mai invocă reclamanta că, prin hotărârea din 03 iulie 2013 a Judecătorei Sîngerei a fost respinsă acțiunea Verei Milentieva privind încasarea prejudiciului și admisă acțiunea reconvențională înaintată de Botnari Alexandra privind încasarea prejudiciului cauzat prin tăierea copacilor de salcîm, încasarea prejudiciului moral și material. Prin decizia din 04 februarie 2017 a Curții de Apel Bălți a fost casată parțial hotărârea din 03 iulie 2013 a Judecătorei Sîngerei doar în partea încasării prejudiciului moral.

Susține reclamanta că, terenul cu fișia de arbori de salcîm și absolut toate actele de măsurare întocmite pe marginea litigiului, atestă că a fost deposedată de către vecina Milentiev Vera de o parcelă de teren cu suprafața de 21,72 m².

În cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, reclamanta și-a susținut acțiunea înaintată și a solicitat încasarea prejudiciului moral în mărime de 2000 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 1000 lei.

Prin hotărârea din 30 septembrie 2016 a Judecătorei Sîngerei s-a admis parțial acțiunea înaintată de Botnari Alexandra; s-a obligat Milentiev Vera să nu creeze obstacole Alexandrei Botnari în folosirea terenului aferent casei de locuit cu suprafața de 21,72 m² ce îi aparține cu drept de proprietate; s-a încasat de la Milentiev Vera în beneficiul Alexandrei Botnari suma de 1000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 1000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

Prin decizia din 16 martie 2017 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul depus de Milentiev Vera; s-a casat integral hotărârea din 30 septembrie 2016 a Judecătorei Sîngerei și s-a pronunțat o nouă hotărâre de respingere a acțiunii depusă de Botnari Alexandra.

La 12 mai 2017, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 155, vol. I), Botnari Alexandra a declarat recurs împotriva deciziei din 16 martie 2017 a Curții de Apel Bălți solicitând casarea acesteia cu menținerea în vigoare a hotărârii instanței de fond.

În motivarea recursului s-a invocat că, decizia contestată este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, deoarece instanța de apel la examinarea cauzei nu a dat apreciere probelor anexate la dosar și nici nu a acordat posibilitatea recurenței de a-și expune poziția pe cauza dată.

Concomitent, recurenta a specificat că, acapararea nelegitimă de către intimată a părțicelei de pământ a fost demonstrată prin mai multe litigii atât civile, cât și contravenționale, însă până în prezent Milentiev Vera nu execută hotărârile judecătorești irevocabile, creând în continuare obstacole în folosirea terenului recurenței.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Bălți a fost adoptată la 16 martie 2017, iar Botnari Alexandra a declarat recurs la 12 mai 2017, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 155, vol. I).

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul declarat la 12 mai 2017 de către Botnari Alexandra împotriva deciziei din 16 martie 2017 a Curții de Apel Bălți, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 19 iulie 2017 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Pentru elucidarea problemelor de legalitate invocate în cererea de recurs, precum și pentru stabilirea unor circumstanțe importante ale pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a invitat părțile în proces să se prezinte în ședință de judecată.

În ședința instanței de recurs din 29 noiembrie 2017 s-au prezentat: recurenta Botnari Alexandra, reprezentantul Primăriei or. Sîngerei – Afanasiev Galina, în baza procurii nr. 25 din 28.11.2017 și reprezentantul Agenției Servicii Publice a RM – Șuparscaia Vera, în baza procurii nr. 01/2035 din 12.10.2017.

Recurenta Botnari Alexandra și reprezentantul Primăriei or. Sîngerei – Afanasiev Galina, în cadrul ședinței instanței de recurs, au susținut recursul declarat, solicitând admiterea acestuia, conform motivelor de fapt și de drept invocate.

Reprezentantul Agenției Servicii Publice a RM – Șuparscaia Vera, în ședința instanței de recurs, a solicitat respingerea recursului.

Audiind declarațiile participanților la proces, examinând argumentele invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Botnari Alexandra și va casa parțial decizia instanței de apel, cu menținerea în partea casată a hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: a) să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs; f) să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din materialele cauzei s-a constatat că, Botnari Alexandra adresându-se cu prezenta acțiune în instanța de judecată în instanța de judecată a solicitat înlăturarea obstacolelor la folosirea terenului cu suprafața de 21,72 m², teren aferent casei de locuit, încasarea prejudiciului moral în sumă de 2000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, Judecătoria Sîngerei, prin hotărârea din 30 septembrie 2016, a admis parțial acțiunea înaintată de Botnari Alexandra; a obligat pârâta Milentiev Vera să nu creeze obstacole Alexandrei Botnari în folosirea terenului aferent casei de locuit cu suprafața de 21,72 m² ce îi aparține cu drept de proprietate; a încasat de la Milentiev Vera în beneficiul Alexandrei Botnari suma de 1000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 1000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

Verificând legalitatea actului de dispoziție adoptat de prima instanță, Curtea de Apel Bălți, prin decizia din 16 martie 2017, a admis apelul depus de Milentiev Vera; a casat integral hotărârea din 30 septembrie 2016 a Judecătoriei Sîngerei și a pronunțat o nouă hotărâre de respingere a acțiunii depusă de Botnari Alexandra.

În susținerea soluției adoptate, instanța de apel a precizat că, Botnari Alexandra în vederea probării creării obstacolelor în folosirea terenului de către intimată a anexat mai multe înscrisuri datate cu anul 2009-2013, însă aceste înscrisuri nu au fost reținute ca pertinente de către instanța de judecată, întrucât aceste acte au servit drept probe la examinarea cauzelor în privința cărora s-au emis decizii judecătorești irevocabile și nu reflectă situația existentă la momentul înaintării prezentei acțiuni de către Botnari Alexandra.

Concomitent, în cuprinsul deciziei, instanța de apel a precizat că actul de transpunere a hotarelor de teren din 23.03.2016 atestă că hotarele terenului gospodăriei Alexandrei Botnari sunt stabilite în conformitate cu planul cadastral eliberat de Oficiul Cadastral Teritorial Sîngerei, iar punctele de hotar sunt marcate cu borne metalice în număr de patru bucăți și înscrisul dat confirmă netemeinicia pretenției.

În concluzie, instanța de apel a constatat că reclamanta nu a prezentat probe pertinente și concludente în vederea demonstrării creării obstacolelor în folosirea terenului de către Milentiev Vera.

Colegiul studiind actele de dispoziție adoptate de către instanțele ierarhic inferioare în raport cu argumentele invocate de către participanții la proces și normele aplicabile speței a ajuns la concluzia că instanța de fond, fiind investită cu examinarea cauzei, corect a apreciat asupra temeiniciei parțiale a acțiunii, iar instanța de apel examinând superficial cazul, eronat a dispus respingerea acțiunii înaintate de Botnari Alexandra.

Conform art. 315 alin. (1) Cod civil, proprietarul are drept de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului.

Conform art. 316 alin. (2) Cod civil, dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreaptă și prealabilă despăgubire. Exproprierea se efectuează în condițiile legii.

Conform art. 377 Cod civil, proprietarii terenurilor vecine sau ai altor bunuri imobile învecinate, pe lângă respectarea drepturilor și obligațiilor prevăzute de lege, trebuie să se respecte reciproc. Se consideră vecin orice teren sau alt bun imobil de unde se pot produce influențe reciproce.

La judecarea cauzei în fond, s-a constatat că, bunurile imobile în litigiu reprezintă loturile de teren cu numerele cadastrale xxxxx și xxxxx, amplasate în xxxxx.

Astfel, prima instanță a stabilit că, conform titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, eliberat la 21 aprilie 2000 de către Primăria or. Sîngerei, terenul situat în xxxxx, cu numărul cadastral xxxxx are o suprafața de 0,0813 ha, (f.d. 64), iar conform titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, eliberat la 21 aprilie 2000 de către Primăria or. Sîngerei, lotul de pământ amplasat în or. xxxxx, cu numărul cadastral xxxxx are o suprafață de 0,01824 ha și îi aparține cu drept de proprietate Verei Milentiev. (f.d. 87)

La fel, s-a mai stabilit că, conform planului privind contrapunerea datelor privind hotarele sectorului de teren situat în or. xxxxx, linia de hotar dintre vecinii Milentiev Vera și Botnari Alexandra nu corespunde cu linia de hotar indicată în titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren și o porțiune de teren cu suprafața de 0,0055 ha a fost acaparată de Milentiev Vera de la Botnari Alexandra.

Necorespunderea suprafețelor terenurilor în litigiu cu suprafețele indicate în actele de proprietate, în speță - titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren, și a hotarelor a fost confirmată și prin actul de constatare pe teren din 16 mai 2013. (f.d. 28)

În contextul dat, Colegiul notează că instanța de fond just a concluzionat referitor la crearea obstacolelor în folosirea terenurilor de către intimată prin mutarea samavolnică a gardului.

Astfel, prin hotărârea din 03 iulie 2013 a Judecătorei Sîngerei, acțiunea înaintată de Milentiev Vera împotriva Alexandriei Botnari privind anularea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren, recunoașterea dreptului de proprietate și înlăturarea obstacolelor în folosirea terenului cu instalarea liniei de demarcare a hotarului a fost respinsă, iar cererea reconvențională depusă de Butnaru Alexandra a fost admisă, cu dispunerea încasării din contul Verei Milentiev a prejudiciului material în sumă de 3804 lei, a prejudiciului moral în mărime de 1000 lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 250 lei, generat prin mutarea samavolnică a gardului și defrișarea salcânilor.

Prin decizia din 04 februarie 2014 a Curții de Apel Bălți, apelul depus de Milentiev Vera a fost admis parțial, casată hotărârea din 03 iulie 2013 a Judecătorei Sîngerei în partea ce ține de încasarea prejudiciului moral și în partea dată a fost emisă o hotărâre nouă de respingere a cerinței indicată în cererea reconvențională de încasare a prejudiciului moral; în rest, hotărârea din 03 iulie 2013 a Judecătorei Sîngerei a fost menținută.

Prin încheierea din 28 mai 2014 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat recursul declarat de Milentiev Vera ca inadmisibil.

În contextul celor menționate supra, Colegiul reține că instanța de fond corect a precizat că în cazul în care instanțele de judecată au dat o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor nu mai poate fi repusă în discuție.

Respectiv, dreptul de proprietate a Alexandriei Botnari asupra terenului cu salcâmi în litigiu a fost examinată, fiind pronunțată pe marginea litigiului dat o hotărâre irevocabilă.

Prin urmare, careva obiecții a Verei Milentiev asupra suprafeței de teren expusă în titlul de autentificare a deținătorului de teren situat în or. Sîngerei, str. Buianov, 9, nu pot fi invocate Alexandriei Botnari și respectiv, aceasta urmează a se conforma actului de proprietate eliberat la 21 aprilie 2000 de către Primăria or. Sîngerei, prin înlăturarea obstacolelor ce le creează reclamantei în folosirea unei porțiuni de pământ și instalarea ilegală a gardului.

Concomitent este de menționat că, conform actului de transpunere a hotarelor de teren datat cu 23 martie 2016, hotarele terenului gospodăriei Alexandriei Botnari sunt stabilite în conformitate cu planul cadastral eliberat de Oficiul Cadastral Teritorial Sîngerei, iar punctele de hotar sunt marcate cu borne metalice în număr de patru bucăți.

În acest sens, precizarea instanței de apel precum că actul de transpunere a hotarelor de teren din 23.03.2016 nu confirmă legalitatea pretenției înaintate de către Botnari Alexandra, instanța de recurs o consideră irelevantă, deoarece actul de transpunere a hotarelor în teren reprezintă un act întocmit la restabilirea hotarelor sau transpunerea proiectului în teren, prin care se confirmă materializarea pe teren a punctelor de hotar ale terenului.

Astfel, înscrisul dat demonstrează că punctele de hotar ale terenului din or. Sîngerei, str. Buianov, 9, au fost marcate cu borne metalice în număr de patru bucăți, însă, după emiterea actului respectiv, Milientiev Vera a scos în mod ilegal, bornele metalice, acaparând astfel o porțiune de pământ ce îi aparține cu drept de proprietate Alexandrei Botnari, fapt ce poate fi identificat și din pozele terenului din litigiu anexate la materialele cauzei.

Or, Colegiul menționează că, alte acte ce ar confirma contrariul, de către intimată nu au fost prezentate pentru a fi combătute circumstanțele invocate de către reclamantă.

În asemenea circumstanțe, instanța de recurs menționează că instanța de fond corect a dispus admiterea acțiunii înaintate de Botnari Alexandra în partea obligării Verei Milentiev de a nu crea obstacole Alexandrei Botnari în folosirea terenului aferent casei de locuit cu suprafața de 21,72 m² ce îi aparține cu drept de proprietate.

Referitor la compensarea cheltuielilor de judecată ce țin de acordarea asistenței juridice pretinse de reclamant, Colegiul reține că instanța de fond corect a decis punerea acestora pe seama pârâtului, or, în conformitate cu art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Totodată, Colegiul consideră ca întemeiată concluzia instanței de apel referitor la respingerea cerinței înaintate de Botnari Alexandra privind încasarea prejudiciului moral, deoarece prejudiciul moral se compensează numai atunci când au fost cauzate suferințe psihice sau fizice ce lezează drepturile personale nepatrimoniale ale persoanei vătămate în urma acțiunilor ilicite săvârșite de autorul prejudiciului.

Conform art. 1422 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Instanța de recurs menționează că în prezentul litigiu s-a solicitat înlăturarea obstacolelor în folosirea terenului, acțiune ce nu cade sub incidența prevederilor de răspundere pentru repararea prejudiciului moral.

În circumstanțele de fapt și de drept menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei din 16 martie 2017 a Curții de Apel Bălți în partea respingerii acțiunii privind înlăturarea obstacolelor în folosirea terenului și încasarea cheltuielilor de judecată și în această parte va menține hotărârea din 30 septembrie 2016 a Judecătoriei Sîngerei, în rest și anume în partea respingerii cerinței privind repararea prejudiciului moral se va menține decizia din 16 martie 2017 a Curții de Apel Bălți.

În conformitate art. 445 alin. (1) lit. a), f) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Botnari Alexandra.

Se casează decizia din 16 martie 2017 a Curții de Apel Bălți, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Botnari Alexandra împotriva Verei Milentiev privind înlăturarea obstacolelor în folosirea terenului, încasarea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată, în partea respingerii acțiunii privind înlăturarea obstacolelor în folosirea terenului și încasarea cheltuielilor de judecată și în această parte se menține hotărârea din 30 septembrie 2016 a Judecătoriei Sîngerei.

În rest, decizia din 16 martie 2017 a Curții de Apel Bălți se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Svetlana Filincova

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală